



LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI- SUUNNITELMA 2018 - 2021



KEMIJÄRVEN KAUPUNKI

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TARKOITUS JA TAVOITTEET	3
1. LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOLTA JA HYVINVOINNIN TILA	6
2. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA TUKEVAT PALVELUT	8
2.1 Neuvola	8
2.2 Varhaiskasvatus	9
2.3 Koulutus	9
2.4 Kulttuuri-, vapaa-aika- ja nuorisotoimi	12
2.5 Aikuis- ja perhesosiaalityö	15
2.6 Perheneuvola ja muut terapiapalvelut	18
2.7 Kolmas sektori seurakunnat ja järjestöt	18
3. LASTENSUOJELUN TARVE KUNNASSA	21
4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIPALVELUIDEN TULEVAISUUDEN KESKEISET PAINOPISTEET	22
5. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA	25

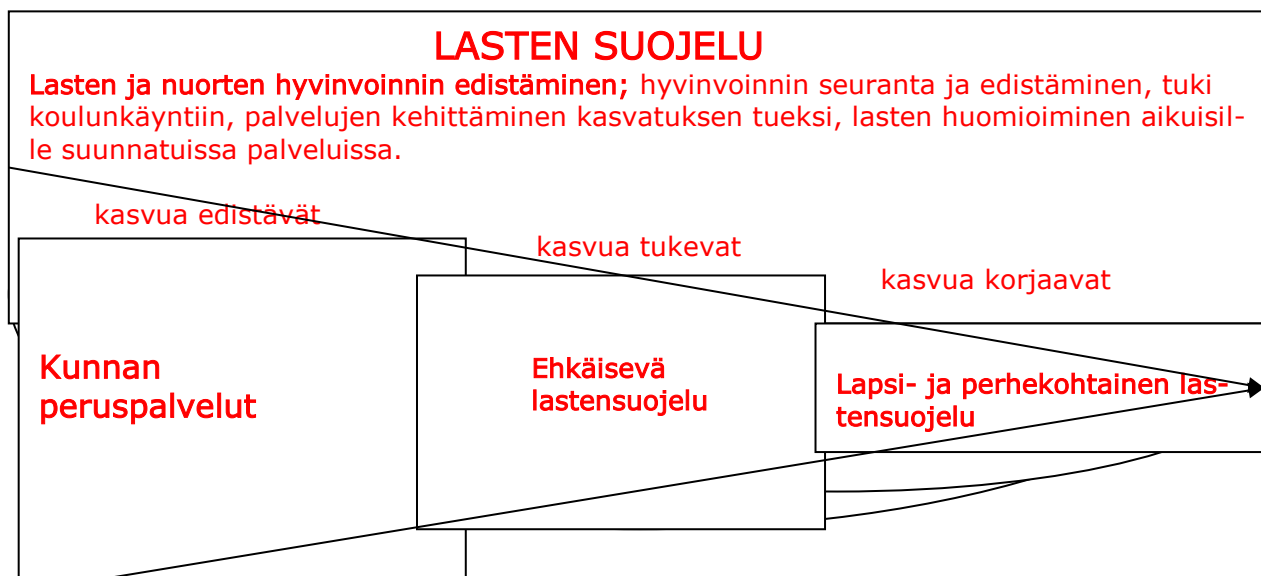
HYVINVOINTISUUNNITELMAN SUUNNITELMAN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Viime vuosikymmeninä Suomessa sekä kansainvälisesti on ollut yhteiskunnallisia muutoksia, jotka heijastuvat lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveyteen ja hyvinvointiin. Nuorisolailla (72/2006, 4§), lastensuojelulain (417/2007, 12§), sosiaalihuoltolain (1301/2014, 9§) ja uudella oppilas- ja opiskeluhoitolain (1287/2013) lainsäätäjät tavoittelee kuntien toimintaan enemmän mm. suunnitelmallisuutta, tavoitteellisuutta ja laaja-alaisuutta velvoittamalla kunnat laatimaan suunnitelmia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Lasten ja Nuorten hyvinvointisuunnitelman suunnitteluperuste on kirjattu lastensuojelulain 12§:ssä. Lain mukaan suunnitelman pitää sisältää tietoa lasten, nuorten ja perheiden kasvuoloista, hyvinvointilasta, lastensuojelun tarpeesta sekä yhteistyön järjestämisestä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistuminen toi oman suunnittelullisen velvollisuutensa kuvata oppilas- ja opiskeluhoiton tavoitteet, palvelut, yhteisöllisen ja varhaisen tuen vahvistamisen toimet.

Sosiaalihuoltolain yhtenä keskeisimpänä tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja ja vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Lain tavoitteena on parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja tiivistää viranomaisten yhteistyötä. Lain tarkoitus on käytännön lasten, nuorten ja perheiden tukemisessa viedä sitä ennaltaehkäisevään suuntaan. Tavoitteena on myös, että tarvittavia tukipalveluita on tarjolla ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Lastensuojelulaissa (2007/417) lastensuojelu määritellään kahteen osa-alueeseen **1. ehkäisevä lastensuojelu** ja **2. lastensuojelu**. Mielikuvat lastensuojelusta pelkistyvät useilla meistä vain huostaanotoksi, joka on kuitenkin todellisuudessa lastensuojelun ohuin ja viimesijaisin kärki.



Lastensuojelutyön peruseriaatteet ovat:

- Päävastuu lasten kasvatuksesta ja huolenpidosta on vanhemmilla. Palveluilla ja tukitoimilla vahvistetaan vanhemmuuden valmiuksia ja ehkäistään lapsiperheiden syrjäytymistä.
- Lastensuojelun painopiste siirtyy ennalta ehkäisevään lastensuojeluun kaikkien toimijoiden yhteisvastuullisuudella. Lapsilähtöisyys huomioidaan sekä palveluja ja tukitoimia koskevassa päätöksenteossa että käytännön toiminnassa.

- Päivähoito ja koulunkäynti tapahtuvat psyykkisesti ja fyysisesti turvallisessa ympäristössä mahdollistaen lapsen ikäkauden ja edellytysten mukaisen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten palvelut järjestetään normaalipalveluihin integroituna.
- Tarjotaan lapsille ja nuorille mahdollisuuksia osallistua onnistumisen kokemuksiin tarjoaviin harrastuksiin ja vapaa-ajantoimintaan.
- Päätöksenteossa otetaan huomioon lasten kasvuolojen kehittäminen, epäkohtien ehkäiseminen ja poistaminen sekä terveyden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen.
- Lasten sijoitustarve kodin ulkopuolelle vähenee. Perheen ongelmien kausautumista ja kriisiytymistä ehkäistään kehittämällä lastensuojelun avoimuutta tukitoimia ja kouluttamalla lasten ja nuorten parissa työskenteleviä ennalta ehkäisevään työhön omassa perustehtävässään.

Lapsen oikeuksia sekä vanhempien ja yhteiskunnan tehtävät lapsen oikeuksien toteuttamisessa määritellään useissa laeissa. Keskeisemmät ovat laki lapsen huollosta (1983/361) ja lastensuojelulaki (2007/417). Niissä määritellään mm. lapselle oikeuden saada hyvä kasvatusta ja hoito, lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito, turvallinen ja virikkeellinen kasvuympäristö sekä riittävä koulutus. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella kaltoin. Lapsen oikeuksista on säädetty lisäksi Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa.

Lainsäädännön peruslähtökohtana on se, että vastuu lapsen kasvatuksesta ja huolenpidosta on ensisijaisesti lapsen vanhemmilla, toisaalta lainsäädännöllä on haluttu huolehtia lapsen subjektiivisesta oikeudesta erityiseen suojeluun tilanteissa jossa vanhemmat eivät pysty huolehtimaan kasvatustehtävästään. Lastensuojelulaki ei yksin turvaa lasten oikeuksia, vaan se on laajemmin koko yhteiskunnan tehtävä. Kunta tasolla se tarkoittaa päättäjien ja johtajien tehtävää ohjata, johtaa sekä kehittää lastensuojelua yhteistyössä toimijoiden, perheiden ja lasten kanssa. Tätä tarkoitusta varten lastensuojelulaki (417/2007) 12 § velvoittaa kuntaa tekemään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.

Suunnitelman tulee sisältää:

- 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
- 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
- 3) lastensuojelun tarpeesta kunnassa;
- 4) lastensuojeluun varattavista voimavaroista;
- 5) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä;
- 6) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä;
- 7) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on antaa kuntapäätäjille ja palveluiden käytännön toteuttajille aiempaa parempi kokonaiskäsitys lasten ja nuorten kasvuoloista sekä käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista. Suunnitelma tehdään yhteistyössä eri hallinto- ja ammattikuntien edustajien kanssa kuullen asiakkaita sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen kokemuksia ja näkemyksiä.

Suunnitelman työskentelyn aikana prosessin ohjausryhmänä toimii lakisääteinen Kemijärven kaupungin moniammatillinen nuorten hyvinvoinnin edistämisen työryhmä. Ryhmässä on edustus kaupungin hyvinvointipalveluiden vastuu-alueilta. Kolmatta sektoria edustavat Saurasäätiö ja ev.lut. seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö. Valtion toimijoita työryhmässä edustavat TE-toimisto ja poliisi. Tarvittaessa mukaan voidaan kutsua muita asiantuntijoita ja toimijoita.

Työryhmä toimii vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Verkosto ei käsittele yksittäisiä nuorta koskevia asioita, vaan sen keskeiset tehtävät ovat:

1. koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
2. edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus;
3. suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi;
4. edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta suunnittelemalla yhteisiä menettelytapoja toimijoiden ja viranomaisten kesken.

Suunnitelman tekoprosessissa hyödynnettiin materiaalina mm. seuraavia tietoja ja aineistoja:

1. Kemijärven kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2017 - 2020
2. Kemijärven kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, varhaiskasvatussuunnitelma
<https://www.kemijarvi.fi/download/varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>
3. Kemijärven varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys 2016
4. Kemijärven kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 – 2013
5. Kouluterveyskyselyt 2013/ 2017
6. Kemijärven kaupungin mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2014 - 2018
7. Kemijärven kaupungin perusopetussuunnitelma. Oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen 2014.
8. Kemijärven kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 2016.
9. Pohjois- Savon lastensuojelun kehittämissyksikön lastensuojelusuunnitelmapohja sekä valtakunnalliset ja kunnan toimijoilta saadut tilastot ja indikaattorit.
10. Kemijärven kaupungin lastensuojelusuunnitelma 2010 -2012.
11. Kemijärven kaupungin hyvinvointipalvelualueen; Lasten, nuorten ja perheiden palvelut toimintakertomus 2016.
12. Kemijärven kaupungin sosiaalitoimen; perhepalvelut omavalvontasuunnitelma 2017.

Kaupungissa on valmisteilla monia hyvinvoinnin edistämistä tukevia suunnitelmia. Kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden eteen tekevät kaupungin organisaation lisäksi työtä monet muutkin tahot, kuten poliisi, pelastuslaitos, seurakunta, yritykset, kyläyhdistykset, vapaaehtoisjärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat. Kunnassa toimii myös lakisääteisiä toimijoita, jotka työskentelevät erityisryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi.

1. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA ELINOLOT KEMIJÄRVELLÄ

Kemijärven kaupungin hyvinvointikertomuksessa esiin nousseet lasten ja nuorten hyvinvointiin ja elinoloihin liittyvät kehittämiskohteet on kirjattu seuraavasti:

1. Työikäisten ja lapsiperheiden tulomuuton lisääminen
2. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen
3. Ennaltaehkäisevän työtöteeseen siirtyminen kaikessa toiminnassa

Suunnitelman työstämisen aikana esille nousivat keskeisimmiksi seuraavat teemat: **Ennaltaehkäiseminen, kuuleminen, osallisuus, yhteinen työ- ja toimintakulttuuri**. Ne ovat linjassa kaupungin laajan hyvinvointikertomuksen 2017 -2020 ja tämän hetkisen lapsiin, nuoriin ja perheisiin kohdistuvan valtakunnallisen lainsäädännön ja lastensuojelutyön peruseräpäätöiden kanssa.

Saatavilla olevia terveyteen, elintapoihin ja elämän hallintaan liittyvää tietoa tarkastellaan myönteisten (suojaavat) ja kriittisten (riskit) tekijöiden kautta. Suojaava tekijä on yksilön, tämän lähisuhteiden, ympäristön tai yhteiskunnan ominaisuus, joka vahvistaa ihmisten halua ja kykyä välttää häiriöitä aiheuttavaa toimintaa. Riskitekijä on taas yksilöön tai ympäristöön liittyvä ominaisuus, olosuhde tai tapahtuma, joka lisää häiriön todennäköisyyttä tietyssä yksilössä tai ryhmässä. Riskitekijöiden kasaantuminen ja samanaikainen suojaavien tekijöiden puute on kuitenkin aina todellinen uhka lapsen tai nuoren kehitykselle.

Lapset puheeksi – keskustelu on yksi konkreettinen toimintamalli, jossa edellä kirjattu konkretisoituu. Sen päämääränä on tukea lasten ja nuorten kehitystä erityisesti silloin, kun heidän elämäntilanteeseen liittyy vaikeuksia. Tavoitteena on tunnistaa lapsen tai nuoren hyvinvoinnin kannalta keskeiset tekijät ja pohtia sitä, kuinka niitä voidaan tarvittaessa tukea. Toimintamalli on osa Mielenterveys Seuran Toimiva lapsi & perhe – kehittämistyön tulosta. He tekevät työtä yhdessä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon, perus- ja erityispalvelujen sekä kasvatus- ja sivistystoimien kanssa. Toimintamallin koulutus ja käyttöönotto, yli sektorirajojen, on kaupungissamme suunnitelmallisesti menossa.

Tilastollinen hyvinvointitieto

Kemijärvellä oli 31.12.2016 7661 asukasta, joista 0-19-vuotiaita lapsia ja nuoria oli 1064 eli n. 13,8 % väestöstä. Lasten ja nuorten määrän kehitys on laskeva, vuonna 2005 heidän määränsä oli vielä 18% asukasluvusta. Työikäisen väestön poismuutto on kasvattanut ikääntyneiden suhteellista osuutta ja siten heikentänyt kaupungin taloudellista huoltosuhdetta. Vuoden 2014 lopussa jokaista työssäkäyvää kohden oli 2,2 työssä käymätöntä kuntalaista, lähes kaksinkertainen määrä koko maan keskiarvoon nähden. **Lapsiperheiden** määrä perheistä on laskenut koko 2010-luvun, ollen nyt 24,5% väestöstä. Yksinhuoltajaperheiden määrä lapsiperheistä on ollut 2000-luvun puolivälistä keskimäärin 21%.

Tilastokeskuksen mukaan Kemijärveläisistä asuntokunnista asui vuoden 2016 lopussa 2274 kpl omakotitalossa, 525 kpl rivitaloissa ja 1145 kerrostalo-asunnoissa. Asumispinta-ala / asukas oli 45,6m². Koko maan vastaava lukema oli 40,3m². **Vuonna 2017 vuokra-asuntokannasta** kaupungin omistaman yhtiön Kiinteistö Kemijärven Vuokratilat Oy:n asunnoista kerrostalohuoneistoja oli 397 kpl ja rivitalohuoneistoja oli 76 kpl.

Asukasvalinnat tehdään viikoittaisessa kokouksessa, jossa on yhtiön edustajien lisäksi mukana sosiaalitoimen edustaja ja asumispalveluohjaaja. Kokoonpanolla on tarkoituksena lisätä yhteistyötä ja tiedon vaihtoa eri toimijoiden välillä. Tämän tyyppinen toiminta parantaa hakijoiden perhetilannetta vastaavan asunnon saamista ja vuokramaksukyvyistä huolehtimista. Samoin se tukee lastensuojelun avoimuudollista toiminta-

taa. Pieniä asuntoja, kuten yksiöitä, yhtiön asuntokannassa on vähän ja niitä vapautuu harvoin.

Kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvää indikaattoritietoa on saatavilla tietolähde <https://www.sotkanet.fi/> tilastoista ja kouluterveyskyselyistä. Indikaattoreita seurataan ja päivitetään sovitusti. Kaupungin tietoja verrataan koko maan ja Lapin vastaaviin tietoihin. Nykytilan ja tulevan kehityksen ennakoinnin kuvaamiseksi valikoitui seuraavat indikaattorit:

INDIKAATTORI	KEMIJÄRVI	LAPPI	KOKO MAA
Lapsiperheet % perheistä 2016 (ind. 179)	24,5	35,4	38,6
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet % lapsiperheistä 2016 (ind.423)	10,1	9,1	9,1
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä 2016 (id.3219)	8,5	7,2	8,3
Toimeentulotukea saaneet 18-24-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä 2016 (id. 405)	19,4	15,2	15,2
Poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset/1000 asukasta kohti 2016 (id. 3113)	8,0	7,2	6,6
Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0-17 vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä 2016 (id.1245)	4,8	5,9	4,6
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä 2016 (id.191)	1,6	1,5	1,4
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus-% 2017 ka. kaikki koulumuodot (ind 328,346,337)	17,0	11,8	11,9
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h viikossa 8-9 luokkalaiset -% 2017	34,9	34	32
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa 8-9 luokkalaiset, % 2017	7,2	10,2	10,2
Tupakoi päivittäin 8 -9 luokkalaiset -% 2017	6,1	10	13
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran -% 2017	3,7	7	9

Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksista Kemijärveläisten yläkoululaisten ja lukiolaisten osalta merkittävimmät **ilonaiheet** olivat nuorten **tupakoinnin ja humalajuomisen väheneminen** verrattuna vuoden 2013 lukuihin. Tupakointi on vähentynyt 16 %:sta 6,1 %:iin. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa kertoi olevansa 7,2 % koko kyselyyn osallistuneista nuorista. Vuonna 2013 vastaava luku oli vielä 14 %. **Läheisen ystävän puute on vähentynyt.** Kyselyn mukaan vuonna 2010 noin 16 % nuorista kertoi, että hänellä ole yhtään ystävää ja vuonna 2017 se oli laskenut 12%:iin. Yksinäisyyttä koki 21,7% vastanneista nuorista.

Koulukiusaamisen suhteen on tapahtunut hyvää kehitystä. Peruskoulun 8-9 lk:n oppilaista 6,1% kertoi, että heitä kiusataan ainakin kerran viikossa. Luku on johdonmukaisesti pienentynyt aikaisempiin kyselyihin verrattuna. Kiusaamiseen osallistuminen on selvästi myös vähentynyt. Vuoden 2011 kyselyyn vastanneista nuorista 51,7% ilmoitti ettei ole osallistunut kiusaamiseen milloinkaan. Vastaava luku 2017 kyselyssä oli 75,3%. Vaikka kiusaaminen on määrällisesti vähentynyt, kiusaaminen on saanut uusia muotoja, joista sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen on hyvä esimerkki.

Tilastoista huolenaiheina nousivat nuorten **epäsäännölliset ruokailut, riittävä unen saanti, viikoittaisen päänsäryn ja väsymys oireiden lisääntyminen.** Väsymystä koki vähintään kerran viikossa keskimäärin 45 % vastaajista. Valituista indikaattoreista

huolta ja kysymyksiä nostaa nuorten kokemus eriasteisesta ahdistuksesta. Vuonna 2013 peruskoulun 8.-9. luokkalaisista 12,6% oli kokenut ahdistuneisuutta ja vuonna 2017 lukema oli noussut 23,5%:iin.

Ammattiopiston opiskelijoista **viikoittaista väsymystä** koki 35,7 %, **viikoittaisia niska- tai hartiakipuja** oli 42,5% opiskelijalla ja **ylipainoa** oli 38,5 % opiskelijoista. **Myöhään valvominen** oli ammattiin opiskelevilla yleistä, 45 % opiskelijoista meni nukkumaan opiskelupäiviä edeltävinä iltoina myöhemmin kuin kello 23. Ammattiin opiskelevista 35 % **tupakoi päivittäin** ja 20 % **joi itsensä humalaan vähintään kerran kuukaudessa**. Molemmat edellä mainitut toiminnot ovat myös ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden keskuudessa vähentyneet selvästi. 5,1% ilmoitti kokeilleen **laittomia huumeita** vähintään kerran elämänsä aikana.

2. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA TUKEVAT PALVELUT

2.1 Neuvola

Neuvolan toiminnan kehittämistä raamittaa 1.7.2009 voimaan tullut **valtioneuvoston asetus** neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta.

Kaupungin neuvola toimii Hyvinvointikeskus Lapponian yhteydessä. Lastenneuvolassa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa ja heidän tehtäviinsä, neuvolatyön lisäksi, sisältyy kouluterveydenhuoltoa. Äitiys- ja ehkäisyneuvolassa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa. Heidän työhönsä kuuluu myös diabeteshoito. Lääkärit pitävät vastaanottoa sekä lastenneuvolassa että äitiysneuvolassa keskimäärin kahtena päivänä viikossa lääkäritilanteesta riippuen.

Raskauden aikaisia **seurantakäyntejä** äitiysneuvolaan on keskimäärin 10 käyntiä/asiakas. Lääkärin vastaanotolla he käyvät 2-3 kertaa ja jokainen synnyttävä käy ainakin kaksi kertaa äitiyspoliklinikalla Lapin keskussairaalassa. Äitiysneuvola järjestää perheille perhevalmennusta. Synnytysvalmennuksessa ensisynnyttävä käy Lapin keskussairaalassa. Äitiysneuvolan työntekijät tekevät **kotikäyntejä** synnyttämisen jälkeen ensisynnyttäjien luona kaksi kertaa ja muissa tapauksissa kerran. Tarvittaessa kotikäyntejä voidaan tehdä useammin. Ensisynnyttäjän luona tehtävä kotikäynti tehdään yhteistyössä lastenneuvolan kanssa.

Lastenneuvolan terveydenhoitajan luona lapsi käy 1 kk, 2 kk, 3 kk, 4 kk, 5 kk, 6 kk, 8 kk, 10 kk, 12 kk, 18 kk iässä sekä sen jälkeen kerran vuodessa kuuteen ikävuoteen asti. Käyntejä on tarpeen mukaan useamminkin. Lääkäri tarkastaa lapsen neuvolassa 2 kk, 4 kk, 8 kk, 18 kk ja 4 vuoden iässä.

Kouluterveydenhoitaja tekee oppilaille terveystarkastuksen vuosittain. Laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokalla, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tekemät terveystarkastukset.

Opiskeluterveydenhuollosta terveydenhoitaja tarkastaa opiskelijat ensimmäisen lukuvuoden aikana ja lääkärintarkastus on toisen lukuvuoden aikana.

2.2 Varhaiskasvatus

Uusi varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.8.2015. Laissa säädetään ennen kaikkea lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Kaupungin varhaiskasvatuspalveluja järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Kaupungin varhaiskasvatuspalvelut vastaa päivähoidon lisäksi erityispäivähoidosta, esiopetuksesta ja aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

31.07.2017 päiväkoteja oli toiminnassa 4, joissa henkilöstön määrä oli 40. Heistä 1 toimi perhepäivähoitajina omissa kodissa. Tilojen käyttöaste oli 76 % ja päivähoidossa oli 249 lasta ja heistä esiopetuksen piirissä oli 55 lasta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa oli mukana 48 lasta.

Varhaiskasvatuksen **palveluverkkoselvityksen (2016 -2020)** mukaan palvelut toimivat pääosin arkisin päiväsaikaan, mutta palvelutarpeen kasvava kysyntä ja työelämän muutokset ilta-, viikonloppu ja yöhoidon tarpeet ovat lisääntyneet. Päivähoidossa toimii erityislastentarhanopettaja, jonka työhön kuuluu koko kaupungin erityispäivähoito. Hänen tehtävänä on toimia lapsiryhmässä ohjaten ja konsultoiden päiväkotien ja perhepäivähoidon henkilökuntaa.

Päiväkodeissa ja myös perhepäivähoidossa **erityistä tukea tarvitsevalle lapselle** tarjotaan tarvittaessa hänen tarvitsemansa yksilölliset tukitoimet. Tällä hetkellä kahdessa päiväkodissa toimii integroitu pienryhmä ja muissa päiväkodeissa erityistä tukea tarvitsevat lapset on integroitu kokopäiväryhmiin. Jokaiselle erityistä tukea tarvitsevalle lapselle tehdään yhteistyössä vanhempien kanssa toiminta- ja kuntoutussuunnitelma, jonka toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Esiopetusta järjestetään Kallaan päiväkodissa sekä Särkelän koululla. Esiopetuksella tarkoitetaan 6-vuotiaille annettavaa suunnitelmallista ja tavoitteellista opetusta. Kiinteää yhteistyötä tehdään koulujen ja erityistä tukea tarvitsevien lasten osalta erityisopettajien kanssa. Koululaisille järjestetään **aamu- ja iltapäivätoimintaa** koulujen tiloissa.

2.3 Koulutus

Perusopetuksen oppilasmäärä on laskenut viime vuosien aikana nykyiseen 524 oppilaaseen. Kouluverkko koostuu Hillatien, Isokylän ja Särkelän kouluista. Hillatien koulussa toimii ala- ja yläkoulu sekä Kemijärven lukio. Isokylällä toimii ala- ja yläkoulu. Särkelässä toimii alakoulu ja kaksi pienryhmää. Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat integroitu normaaliin opetukseen.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua tasapainoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja kriittisesti ympäristöään arvioiviksi yhteiskunnan jäseniksi. Opetus tukee lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä perheiden kanssa. Perusopetuksessa otetaan huomioon varhaiskasvatuksen, erityisesti esiopetuksen, antamat valmiudet, jolloin esi- ja perusopetuksesta rakentuu ehyt ja johdonmukainen kokonaisuus.

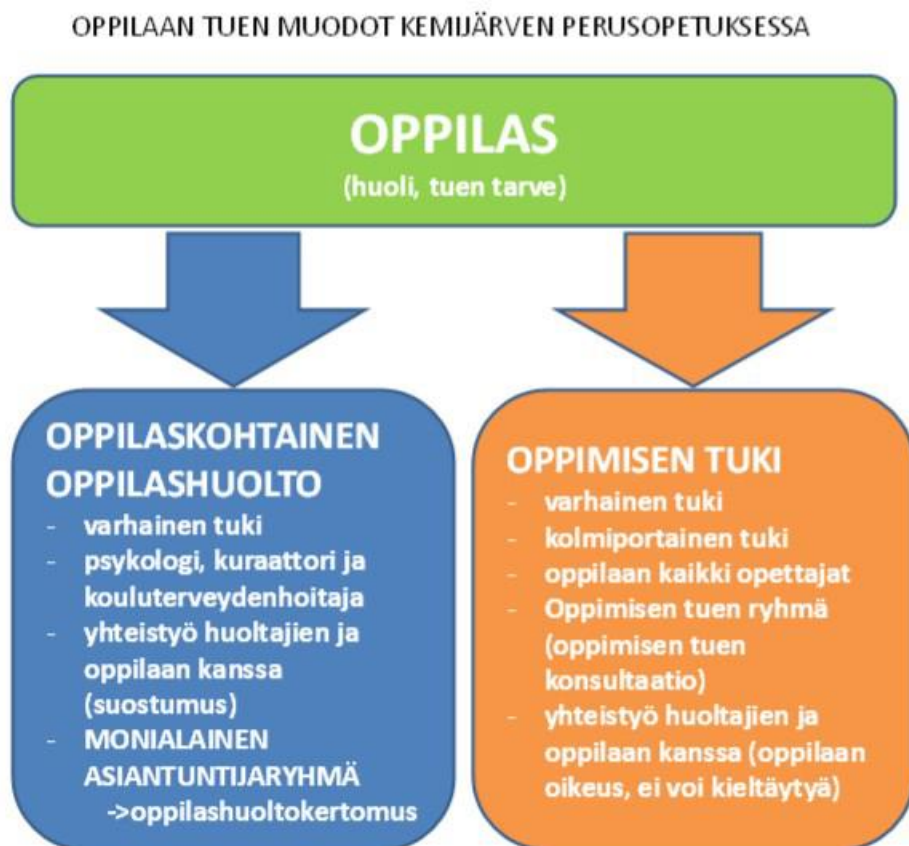
Paikallisena arvoperustana ja oppimiskäsitystä täydentävinä paikallisina painotuksina oppilaiden mielestä korostuvat oppimisen kiireettömyys, turvallisuus ja kiusaamattomuus sekä oman ja muiden työn arvostaminen. Huoltajien painotuksina ovat oikean ja väärän erottamisen taidot, elämänhallintataidot, erilaisuuden hyväksyminen, pettymisen sietäminen ja vastuunottamisen taidot. Opettajilla paikallisina arvoina koulutyössä korostuvat oikeudenmukaisuus, toisten kunnioittaminen ja huomioonottaminen, rehellisyys ja vastuullisuus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiset osallistuvat opetussuunnitelmaprosessiin oppilashuollon ohjausryhmän toiminnan kautta. He osallistuvat tarpeen mukaan oppilaskohtaisiin oppilashuollon toimenpiteisiin. Oppilashuolto täydentää paikallista opetussuunnitelmaa. Kouluverkon tiivistämisellä on pyritty kohdentamaan taloudelliset resurssit opetukseen, mm. ryhmäkokojen pienentämiseen. Perusopetuksen ryhmäkoot ovatkin selkeästi alle valtakunnallisen keskitason.

Lukio antaa laaja-alaisen yleissivistyksen ja valmentaa ja antaa kelpoisuuden jatko-opintoihin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä ammatillisessa koulutuksessa. **Ammatillisen koulutuksen** järjestämisestä vastaa Lapin ammattiopisto (vuoden 2018 alusta Lapin koulutuskeskus REDU). **Nivelvaiheyhteistyö** Kemijärvellä oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen yhtenä painopisteenä on laadukas nivelvaiheyhteistyö kaikissa nivelvaiheissa. Riittävän varhainen tiedonsiirto oppilaiden tuen tarpeesta antaa opetuksen järjestäjälle arvokasta tietoa opetuksen järjestämiseksi (resurssit, jakotunnit, ryhmäkoot, erityisopetus) sekä takaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkumisen.

Oppilaan tukeminen

Uudistunut lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskeluhuoltolaisissa (1287/2013) säädetyn *oppilashuollon* ja perusopetuslaissa (642/2010) säädetyn *oppimisen ja koulunkäynnin tuen*. Edellä mainitut tuen muodot ovat juridiselta statukseltaan erilaisia.



kuvio 2

Oppilaan oppimisen tuen (kolmiportainen tuki) järjestäminen tapahtuu Perusopetuslain ja opetussuunnitelman perusteiden (50/011/2010) mukaisesti. Kemijärven kaupungissa toimivat koulukohtaiset *oppimisen tuen ryhmät*, johon voivat kuulua rehtori, luokanopettaja/-valvoja, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja ja yhtenäiskoulussa oppilaanohjaaja. Oppilas tai huoltaja ei voi kieltäytyä perusopetuslaissa sääde-

tytyn tuen vastaanottamisesta. Sen sijaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oppilashuolto ja sen palvelujen vastaanottaminen on oppilaalle ja huoltajalle vapaaehtoista sekä suostumukseen perustuvaa. Oppimisen tuen ryhmä käsittelee pedagogiset arviot ja osallistuu pedagogisten selvitysten laadintaan. Ryhmä antaa myös konsulttaatiota luokanopettajalle ja luokanvalvojalle oppimisen ja koulunkäynnin tuen kartoituksen yhteydessä ja muulloinkin tarvittaessa.

Oppimisen tuki

Oppilasta autetaan mahdollisissa **oppimisvaikeuksissa** eri tukimuodoin. Tuen painopistettä siirretään varhaiseen tukeen. Oppimisen tuen mukaan tukea tarvitseva oppilas saa ensin **yleistä tukea** omassa lähikoulussaan, jolloin tehostetaan opetuksen eriyttämistä ja tukiopetusta, lisätään osa-aikaisen erityisopetuksen ja oppilashuollon palvelua sekä pyritään järjestämään opetusta riittävän pienissä ryhmissä. Säännöllisen tai useiden tukimuotojen tarve oikeuttaa oppimissuunnitelman mukaiseen **tehostettuun tukeen**. Tehostettuun tuen aloittaminen käsitellään moniammatillisesti oppilashuoltotyöryhmässä ja siihen liittyvä oppimissuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. **Erityinen tuki** muodostuu erityisopetuksesta ja muusta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisen tuen antamisesta tulee tehdä kirjallinen päätös. Päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai niitten aikana, jos opetusta ei voida muuten antaa. Paikallisesti tehostetun ja erityisen tuen tarve vaihtelee kouluittain; Isokylän oppilaista tarve on joka seitsemännellä, Särkelässä joka kymmenennellä ja Hilliatiellä joka 14. oppilaalla. Jokaisessa perusopetuksen koulussa tarjotaan laaja-alaisen erityisopettajan palveluita.

Oppilas- ja opiskelijahuolto

Oppilas- ja opiskelijahuolto on oppilaiden, perheiden ja koulujen hyvinvointia tukevaa ja edistävää toimintaa, joka toteutetaan yhteistyössä koulujen ja moniammatillisen yhteistyöverkoston yhteistyönä. Se on ensisijaisesti **yhteisöllisesti** toteutettavaa ehkäisevää ja edistävää toimintaa. Lisäksi oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus **yksilökoh-taiseen** opiskeluhuoltoon (kuvio 2).

Paikallisen (perusopetuksessa, lukiossa ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa) opiskeluhuollon **tavoitteet ja toteuttamistavan** keskeiset periaatteet:

- terveen ja turvallisen kasvuympäristön luominen
- mielenterveyden suojaaminen
- syrjäytymisen ehkäiseminen
- kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen
- hyvinvointia tukevan oppimisympäristön kehittäminen
- koulun yhteisöllisen toimintatavan vahvistaminen
- kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ennaltaehkäisy,
- varhainen tunnistaminen ja poistaminen
- huoltajien ja oppilaiden osallisuuden vahvistaminen yhteisöllisessä oppilashuollossa

Koulutuspalveluissa toimii **kaksi kuraattoria**. Perusopetuksen ja lukion kuraattorilla on varattu viikoittaisesta työajasta 29h eri kouluille, johon sisältyy myös oppilashuolto-ryhmätyöskentely. Ammatillisen koulutuksen kuraattorin työajasta opiskelijahuoltoon on varattu 50% viikoittaisesta työajasta. Kouluterveydenhoitajat ovat tavattavissa kouluilla 1-2 kertaa viikossa, muuten puhelimitse. He kuuluvat pysyvinä jäseninä **oppilashuoltoryhmiin**. Terveystenhoitajien tehtäväkuvien laajenemisen myötä kouluterveydenhuollosta on jonkin verran vähennetty resursseja. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee terveydenhoitaja kahtena päivänä viikossa. Muina aikoina hänelle voi

soittaa tai hänelle voi varata ajan sähköisesti. Koululääkäri tekee laajan terveystarkastuksen 1. 5. ja 8. luokan oppilaille. Koululääkäri vierailee koulussa kerran vuodessa.

Kaupungissa ei ole varsinaista **koulupsykologia**. Tarvittavat **psykologipalvelut** järjestetään Perhe- ja mielenterveysklinikan palveluna oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi psykologisten arviointi- ja konsultaatiopalvelujen avulla. Tarvittaessa oppilaita ja opiskelijoita ohjataan edelleen esim. neuropsykologisiin tutkimuksiin tai psykiatriin tutkimus- ja hoitopaikkoihin.

Kaupungin perusopetuksessa on 15 koulunkäyntiohjaajaa. He avustavat ja tukevat opetukseen osallistumisessa oppilaita, joiden toimintaa rajoittaa esimerkiksi vamma tai käytös-, tunne-elämän tai sosiaalinen häiriö. Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää myös **kerhotoimintaa**, jonka tarkoituksena on mm. lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen sekä harrastuksiin rohkaiseminen.

Oppilaskunta-, kummiluokka- ja tukioppilastoiminta ovat oppilaiden keinot osallistua yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön. Tavoitteena on herättää oppilaiden ja opiskelijoiden kiinnostus oman koulun tai oppilaitoksen ja lähiympäristön kehittämistä kohtaan ja luoda paremmat edellytykset sille, että lapsista ja nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia ja tulevia päätöksentekijöitä. Valtioneuvoston asetuksen mukaan opetuksella tuetaan aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista ja annetaan valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa sekä edistää kestävästä kehityksestä.

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys lapsen kasvamiselle ja oppimiselle on erittäin suuri. Lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koululla on aktiivinen rooli kodin ja koulun yhteistyön rakentamisessa sekä vastuu siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oppilaan opiskeluun liittyvistä asioista, opetussuunnitelmasta, koulun toiminnasta ja käytettävistä tukitoimista. Huoltajat voivat osallistua ja vaikuttaa oppilashuoltoon ja koulutyön suunnitteluun ja toteuttamiseen vanhempainyhdistysten kautta.

Oppilas (opiskelija) on kodin ja koulun yhteistyön tärkein osapuoli. Yhteistyötä ei tule tehdä lasten ja nuorten ohi heitä kuulematta. Lapsen ja nuoren tulee saada osallistua häntä itseään koskevien asioiden käsittelyyn lapsen ikätaso ja edellytykset huomioon ottaen.

2.4 Kulttuuri-, vapaa-aika- ja nuorisotoimi

Nuorisotyö

Nuorisolain mukaan kunnan nuorisotyöhön ja – politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa ja heille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Kemijärven nuorisotoimen toiminnan painopiste on ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä.

Nuorisotoimen henkilöstövahvuus on nuorisosihteeri, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja sekä kunnallisella työllistämistuella palkatut kerho-ohjaajat/nuorisotilavalvojat. Kerho-ohjaajien työsuhte kestää keskimäärin puolesta vuodesta vuoteen. Hankkeiden, sosiaalisen työllistämisen ja harjoittelijoiden kautta on nuorisotyöhön saatu aina silloin tällöin tarpeellista työpanosta.

Nuorisotoimen näkyvin toimintamuoto on nuorisotilatoiminta. Kulttuurikeskuksen yhteydessä toimii ”Kämpä”, joka on avoinna viitenä iltana viikossa. Liikuntahallin nuorisotila on auki kahtena iltana viikossa. Päivisin tila on eri toimintaryhmien käytössä. Särkikankaalla toimii bändien harjoittelutila ”Tökäri”. Kaupungin nuorisotilat ovat maksutta nuorten käytettävissä. Toimintaa pyritään järjestämään toivomusten mukaan ja yhteistyössä nuorten kanssa. Nuorisotiloja annetaan maksutta myös nuorisjärjestöjen ja nuorten toimintaryhmien käyttöön sekä harkinnan mukaan myös muille järjestöille.

Leiri- ja retkitoimintaa järjestetään koululaisten lomien aikana yhteistyössä nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Uskalla sanoa ei-leirejä, uusille 7-luokkalaistille, on järjestetty yli 15 vuoden ajan. Nämä leirit järjestetään koulupäivien aikana yhteistyössä yläkoulujen, poliisin, seurakunnan nuorisotyön ja kaupungin nuorisotoimen kanssa. **Nuorisjärjestöjen ja nuorten toimintaryhmien** toimintaa tuetaan vuosittain yleis- ja kohdeavustuksilla. Vuonna 2016 avustussumma oli 8 000 €, joka jakautui neljän nuorisotyötä tekevän yhdistyksen ja kolmen toimintaryhmän kesken.

Kansainvälisenä toimintana nuorisotoimi on ollut jo pitkään järjestämässä koululaisvierailuja Kemijärven ystävyyskaupunki Sobetsuun Japaniin. Kemijärveläiset koululaiset vierailevat Sobetsussa joka toinen vuosi. Matkakassaa nuoret kartuttavat, perheittensä tukemana, talkoilla, kahvituksilla ja myyjäisillä. Sobetsulaiset koululaiset vierailevat vastaavasti Kemijärvellä, tuoden tullessaan tuulahduksen japanilaista kulttuuria paikkakunnalle. He asuvat isäntäperheissä, tutustuvat kemijärveläiseen koulupäivään perheiden lasten matkassa sekä paikalliseen luontoon ja elämään.

Kaupungin nuorisovaltuustossa on edustus yläkoulusta, ammattiopistolta ja lukiosta. Nuorisovaltuuston tarkoituksena on tarjota Kemijärveläisille nuorille vaikutuskanava kunnalliseen päätöksentekoon. Nuorisovaltuusto kokoontuu noin kerran kuukaudessa kouluvuoden aikana. Se antaa kommentteja ja toimenpide-esityksiä nuoria koskeviin asioihin. Lisäksi nuorisovaltuusto osallistuu nuorisotapahtumien järjestämiseen sekä toimi tiedonvälittäjänä koulujen ja nuorisotoimen välillä. Valtuustolla on edustus hyvinvointilautakunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudella ei salaisten asioiden osalta.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa 13 -29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea ja rinnalla kulkua, jos nuori sitä itse haluaa.

Vaikka kohderyhmäksi ovat rajattu palvelujen ulkopuoliset nuoret, on etsivässä työssä silti mukana monia sellaisia nuoria, joilla on montakin tukipalvelua ympärillään. Heistä moni ei syystä tai toisesta kykene palveluista itsenäisesti hyötymään, joten etsivä kulkee nuoren rinnalla. Kemijärven etsivän nuorisotyön lähtökohtana on verkostoyhteistyö. Etsivä nuorisotyö toimii yhdessä moniammatillisen yhteistyöverkoston kanssa auttaen nuorta etenemään polullaan. Toimivan verkostoyhteistyön kanssa suunnitellut toimintamallit mahdollistavat nopean ja kokonaisvaltaisen tuen saamisen. Kunnassamme on yhteistyöverkostolla käytössä nuorille tarkoitettu **suostumuslomake** yhteistoiminnasta tietojen vaihtamiseen, joka auttaa yhteispalveluverkostoa siirtämään tietoa nuoresta turvallisesti.

Etsivä nuorisotyön uusi toimintamuoto on Cafe Cappuccino, kahvilatoiminta. Kahvila on avoinna tiistaisin klo 15 – 19 nuorisotila kämpällä ja sen toiminta on suunnattu 16

– 29- vuoden ikäisille nuorille. Kahvila on ns. matalan kynnyksen kohtaamispaikka ja se tarjoaa nuorille tukea, palveluja ja tietoa samasta paikasta. Sen päätavoitteena on pieniin askelin etenemällä löytää nuorelle yksilöllinen polku tukemalla hänen elämänsä ja itsenäistymistään. Kahvilassa kävijöitä oli vuonna 2016 251 nuorta ja vuonna 2017 syyskuun loppuun mennessä 320 nuorta.

Perusopetuksen kanssa tehtävä ennalta ehkäisevä nuorisotyö on jäänyt vähäiseksi, nuorisopalveluiden henkilöstöresurssien vuoksi. Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu konkreettiset tavoitteet, joihin nuorisotyö (etsivätyö) voisi vastata:

- Etsivä nuorisotyön ”ryhmyttämiset” osaksi koulun toimintaa ympäri vuoden.
- Etsivä nuorisotyöntekijä tarvittaessa oppilashuoltoryhmään, jos oppilas on asiakkuudessa etsivässä nuorisotyössä.
- Koulukäynti motivaation parantaminen/ylläpito. Esim. sopimalla koulun, vanhempien, opettajien sekä oppilaan kanssa pelisäännöt, joita etsivä nuorisotyöntekijä lähtee toteuttamaan yhdessä lapsen tai nuoren kanssa.

Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa edellä mainittuja tehtäviä ja yhteistyötä on jo osittain toteutettu hyvällä menestyksellä. Tähän kehitykseen on keskeisesti vaikuttanut nuorisolain (693/2010) velvoite koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta ilmoittaa opintonsa keskeyttävästä alle 25-vuotiaasta opiskelijasta etsivälle nuorisotyölle, kun se on tarpeellista nuoren tulevaisuuden kannalta.

Kirjasto-, liikunta- ja muut kulttuuripalvelut

Kirjastopalveluihin kuuluvat pääkirjasto ja kirjastoauto Kyläluuta sekä kirjaston tarjoamat verkkopalvelut, kuten e-kirja-aineisto ja ePress -lehtipalvelu. Kirjasto palvelee kemijärveläisiä ja Kemijärvellä vierailevia asiakkaita. Kemijärven kirjasto kuuluu Lapin kirjasto -ryhmään, jolla on yhteinen kirjastojärjestelmä ja asiakasverkkoliittymä. Lisäksi kaikkia maakunnan kirjastoja yhdistää kuljetuspalvelu, jota koordinoi Rovaniemen kaupunginkirjasto. Yhteistyö näkyy ensisijassa siinä, että asiakkaat saavat helposti ja edullisesti käyttöönsä muiden maakunnan kirjastojen aineistoja.

Vuoden 2017 aikana jatkettiin yhteistyötä koulujen kanssa. Kirjojen lukeminen ei ole enää itsestäänselvyys, ja siksi tarvitaan lukemisharrastusta edistävää palvelua. Kirjavinkkaus on lukemaan houkuttelua, jossa kirjaston työntekijä tutustuttaa ja suosittelee valitsemiaan kirjoja. Kouluille tarjottiin erilaisia kirjavinkkauksia, jotka toteutettiin yhteistyössä Rovaniemen kaupunginkirjaston kanssa. Koulujen oppilaat kävivät myös tutustumassa kirjastopalveluihin ja heille annettiin kirjastonkäytön opetusta.

Liikuntapalvelut luovat kuntalaisille yleisiä edellytyksiä liikunnalle. Niitä ovat; 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Kylpylä-uimahalli Poukama oli avoinna seitsemänä päivänä viikossa ja oli suljettuna lomien ja vuosikunnostuksen vuoksi 22.7.–9.8. Poukamassa järjestettiin lapsille 8 uimakouluja, joihin osallistui yhteensä 94 oppilasta. Kemijärven kaupungin alakoulun oppilaat osallistuivat edellisten vuosien tapaan uinninopetukseen; 1-2 luokat 6 kertaa, 3-6 luokat 4 kertaa. Yläasteen ja lukion oppilaita opettivat liikunnanopettajat ja tätä kautta tuli 1 172 oppilaskäyntiä. Erityisryhmien liikunnanohjaajan ryhmäkuntoutuksista kertyi 6 003 käyntikertaa.

Liikuntahalli monipuolisena urheilu- ja kuntoilupaikkana oli avoinna yleisölle, kouluille sekä vuoron varanneille yhteisöille viitenä päivänä viikossa ma - pe klo 8-21, syksystä alkaen halli pidettiin päivisin suljettuna yleisöltä. Viikonloppuisin hallia käyttivät muu-

tamat urheiluseurat ja erillistapahtumat. Liikuntahallin iltavalvontapalvelu ma-pe klo 16-21.15 ostettiin edellisvuosien tapaan kemijärveläisiltä urheiluseuroilta. Kaupunki myönsi 11 urheiluseuralle perusavustusta yhteensä 10 000 €. Kemijärven Jäähalli Oy:lle myönnettiin toiminta-avustusta 135 000 €

Kulttuuripalvelut tuottavat palveluja Kemijärven kaupungille yhteistyössä eri tahojen kanssa ja tukevat kulttuuriryötyä tekeviä yhdistyksiä. Kulttuuripalveluihin kuuluu olennaisena osana mediapajatoiminta, joka tuottaa kuvaus- ja muita AV-palveluita kaupungille ja yksityisille toimijoille.

Koillis-Lapin musiikkiopisto on yleissivistäviin oppilaitoksiin kuuluva musiikkioppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta musiikissa ja tanssissa. Opetuksen tavoitteena on kehittää valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen ja antaa valmiudet alan ammatti- ja korkeakouluopintoihin.

Vuoden 2016 aikana annettiin musiikkiopiston perus- ja opistotasolla, musiikin varhaiskasvatuksessa ja tanssissa yhteensä 9268 tuntia opetusta. Opetusta annettiin opetussuunnitelman mukaisesti musiikkileikkikoulussa ja soitinvalmennuksessa, musiikin perus- ja opistotasolla solistisessa pääaineessa, tanssissa, musiikin perusteissa sekä yhteismusisoinnissa, kuten kuorossa, puhallinorkesterissa ja yhtyeissä sekä musiikkiteknologiassa. Esiintymis- ja kuuntelukasvatusta toteutettiin konserttien yhteydessä. Etäopetusta käytettiin pääasiassa opistotason yleisissä aineissa.

Opetusta annettiin lapsille, nuorille ja aikuisopiskelijoille 14 instrumentissa: laulu, piano, vapaa säestys, harmonikka, kitara, viulu, alttoviulu, sello, huilu, klarinetti, saksofoni, trumpetti, sähkökitara, sähköbasso ja lyömäsoittimet. Lainattavia soittimia on hyvä valikoima.

Musiikkiopisto toimii valtakunnallisessa ARTSEQUAL-tutkimushankkeessa, jonka tavoitteena on luoda uusia toimintatapoja ja kehittää taiteen perusopetuksen tasarvoa. Hankkeessa järjestetään musiikinopetusta 5-6-v. päiväkotij- ja esikoululapsille sekä peruskoulun erityisryhmille (Jyväskylänpuiston, Kallaan ja Särkelän päiväkodit ja Särkelän alakoulu). Musiikkiopisto toimii myös valtakunnallisessa SÄPE Sävellyspedagogiikka – hankkeessa (2016-2017), jossa luodaan uudenlaista toimintakulttuuria yhdistämällä alueellisissa kehittämistiimeissä eri koulutusasteita ja –muotoja sekä uusia sävellyspedagogisia menetelmiä.

Kansalaisopiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opetuksen painopiste on erilaisissa taideaineissa, kädentaidoissa sekä kielissä. Kansalaisopisto vastaa yhdessä musiikkiopiston kanssa taiteen perusopetuksesta. Kemijärven kansalaisopisto mahdollistaa taiteen perusopetuksen kuvataiteessa ja käsityöissä.

Opetus järjestetään pääsääntöisesti iltaisin, viikonloppuisin, intensiivikursseina lomaaikoina sekä monimuoto-opetuksena. Yleisin toimintamuoto on kerran viikossa koontuva ryhmä. Vuonna 2017 annettiin 7-15 -vuotiaille tavoitteellista tasolta toiselle etenevää taiteen perusopetusta kuvataiteessa opetussuunnitelman mukaan 158 tuntia. Opetukseen osallistui 4 poikaa ja 14 tyttöä.

Nuorille järjestettyjä erilliskursseja (2017) järjestettiin 298 tuntia. Kursseille osallistui 34 poikaa ja 92 tyttöä. Alle 26-vuotiaita lapsia ja nuoria osallistui kansalaisopiston kursseille yhteensä 49 poikaa ja 106 tyttöä. Kursseja on toteutettu yhteistyössä nuorisotoimen kanssa sekä kansalaisopiston omina kursseina. Kurssien ja yleensä kansalaisopiston toiminnassa on huomioitu ja tullaan huomioimaan lasten, nuorten ja vanhempien kurssitoiveita.

2.5 Aikuis- ja perhesosiaalityö

Sosiaalityön tavoitteena on lisätä hyvinvointia edistämällä yhteiskunnallista muutosta sekä ihmissuhdeongelmien ratkaisua, elämänhallintaa ja itsenäistymistä. Sosiaalityön kohteena ovat vuorovaikutustilanteet ihmisen ja hänen ympäristönsä välillä. Välineenä sosiaalityö käyttää sosiaali- ja käyttäytymisteoreettista sekä yhteiskunnan järjestelmiä koskevaa tietoa. Sosiaalityön perustana ovat ihmisoikeuksien ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden periaatteet. (Kansainvälinen sosiaalityön määritelmä.)

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus tarjota kaikille asukkaille tarpeen mukaan sosiaalityön palveluja. Nykyisessä Kemijärven kaupungin organisaatiossa perhepalveluiden vastuualue muodostuu aikuis- ja perhesosiaalityön yksiköistä. Perhepalveluissa sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö tarjoaa kuntalaisille henkilö- ja perhekohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä sosiaalisten ongelmien selvittelyä ja muita tukitoimenpiteitä, joilla ylläpidetään ja edistetään turvallisuutta, elämänhallintaa ja ihmisarvoista elämää sekä ehkäistään syrjäytymistä. Keskeisimmät aikuis- ja perhesosiaalityötä säätelevät lait ovat sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki ja toimeentulotukilaki.

Johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi on neljä sosiaalityöntekijän virkaa. Osa sosiaalityöntekijöistä työskentelee käytännössä muulla vastuualueella kuin perhepalveluissa. Lisäksi perhepalveluissa työskentelee talous- ja velkaneuvoja, kaksi perheohjaajaa ja sosiaaliohjaaja (50%).

Sosiaalihuoltolain 35§:ssä säädetään yhteydenotosta sosiaalihuoltoon. Yhteydenotto tehdään asiakkaan suostumuksella. Mikäli suostumusta ei saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, on laissa lueteltujen viranomaisten tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta. Tavoitteena on, että yhteydenotto sosiaalihuoltoon tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen kuin perheiden ongelmatilanteet pääsevät kärjistymään. Mitä varhaisemmassa vaiheessa yhteydenotto tulee, niin tilanteen selvittely on helpompaa ja perhe saa avun kevyemmällä tuella. Perhepalveluissa aloitetaan syyskuussa 2018 palveluohjaus, jonne keskitetään yhteydenotot. Palveluohjaukseen yhteyttä voi ottaa sekä asiakkaat että yhteistyökumppanit.

Asiakkuus perhesosiaalityössä alkaa joko hakemuksesta tai yhteydenotosta sosiaalihuoltoon. Asian vireille tulon jälkeen tehdään palvelutarpeen arvio. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen osalta palvelutarve on arvioitava kolmessa kuukaudessa. Perhesosiaalityön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja vanhempia heidän kasvatustehtävässään sosiaalityön keinoin. Perusajatuksena on tukea lapsiperheiden arjen sujumista sekä yhdessä perheen kanssa ratkoa aikuisten ja lasten elämään liittyviä ongelmatilanteita.

Perhetyö on sosiaalihuoltolain mukainen tukitoimi, joka tapahtuu pääasiallisesti perheen kotona. Perhetyö on joustavaa ja se räätälöidään perheiden tarpeita vastaavaksi tukimuodoksi. Perhetyö on perheen arjen tukemista, auttamista, hoivaamista, puuttumista ja ongelmien korjaamista. Työskentely on suunnitelmallista ja tavoitteellista ja perustuu asiakassuunnitelmaan. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti yhteisissä arviointipalaverissa. Kotona tapahtuvan työskentelyn lisäksi perheille järjestetään toiminnallisia tapaamisia ja vertaisryhmätoimintaa. Jonkin aikaa on ollut käytössä toimintamalli, jossa perheohjaaja ja terveydenhoitaja tapaavat ensi kerta vanhemmiksi tulevia kerran raskausaikana ja kerran lapsen syntymän jälkeen. On myös kehitetty matalan kynnyksen palvelua, jossa asiakas voi tilata perheohjaajan kotiin keskustelemaan huolta aiheuttavista asioista.

Sosiaalihuoltolain mukaisina tukitoimina järjestetään tukiperhe- ja tukihenkilötoimintaan ja lapsiperheiden kotipalvelua. Haasteena tukiperheiden ja tukihenkilöiden osalta on ollut paikkakunnalla vähäinen vapaaehtoisten kiinnostus toimintaan. Lapsiperheiden kotipalvelua on järjestetty yksittäistapauksissa ostopalveluna ja selvittelyssä onkin mikä olisi tarkoituksenmukaisin tapa lapsiperheiden kotipalvelun järjestämiseen. Sosiaalihuoltolain muuttumisen myötä v.2015 sosiaalityössä on tullut mahdolliseksi järjestää tukitoimia ilman lastensuojeluasiakkuutta. Lain muutoksen myötä yhteydenotot sosiaalihuoltoon ovat lisääntyneet ja esille on tullut tuen tarpeita aiempaa enemmän. Sosiaalihuoltolain muutosta ei ainakaan vielä ole huomioitu sosiaalityön resurssiosinnissa.

Lastensuojelua on lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu, jota ovat lastensuojelutarpeen selvitys, avohuollon tukitoimet, kiireellinen sijoitus, huostaanotto ja jälkihuolto. Lastensuojeluasia tulee vireille joko lastensuojeluilmoituksesta, yhteydenotosta sosiaalihuoltoon, hakemuksesta tai mikäli muulla tavoin lastensuojeluviranomainen on saanut tiedon lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojelulain 25§:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta lastensuojeluun. Ilmoitusvelvollisten on tehtävä lastensuojeluilmoitus, mikäli on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Asian tultua vireille sosiaalityöntekijän on arvioitava välittömästi onko kyseessä kiireellisiä toimenpiteitä vaativa tilanne. Mikäli kyseessä on ei-kiireellinen tilanne, lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen tehdään seitsemän arkipäivän kuluessa ratkaisu lastensuojelutarpeen selvittämisestä. Lakisääteinen määräaika lastensuojelutarpeen selvittämiselle on kolme kuukautta. Lastensuojelutarpeen selvitys tehdään aina työparina ja selvityksessä tavataan aina lasta henkilökohtaisesti.

Kun lastensuojelutarpeen selvityksessä todetaan lastensuojelun tarve, niin lapselle avataan lastensuojeluasiakkuus, nimetään lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä sekä tehdään asiakassuunnitelma. Lasta ja perhettä pyritään tukemaan ensisijaisesti avohuollon tukitoimin. Sijaishuollon järjestämiseen lapselle ryhdytään jos avohuollon tukitoimet eivät ole mahdollisia tai ovat riittämättömät ja mikäli sijaishuollon arvioidaan olevan lapsen edun mukaista. Sijaishuollolla tarkoitetaan huostaanotetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsi voidaan sijoittaa myös avohuollon tukitoimena joko yksin tai yhdessä vanhempansa tai huoltajansa kanssa, jos sijoitus on perusteltua lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi tai lapsen kuntouttamiseksi.

Lastensuojelulaissa jälkihuollolla tarkoitetaan lapsen tai nuoren sekä hänen vanhempiensa tukemista sijoituksen päättymisen jälkeen. Lapselle syntyy oikeus jälkihuoltoon sijoituksen kestänyt kuusi kuukautta. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy nuoren täyttäessä 21 vuotta. Jälkihuolto perustuu aina jälkihuoltosuunnitelmaan.

Lastenvalvoja vastaa perheoikeudellisista asioista, joihin kuuluvat elatussopimukset, huolto- ja tapaamissopimukset, isyyden selvittäminen, olosuhdeselvitykset ja lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta. Vahvistettujen sopimusten määrä on pysynyt viime vuodet tasaisena. Vuonna 2017 elatussopimuksia vahvistettiin 91 kpl ja huolto- ja tapaamissopimuksia 59kpl. Isyyden selvityksiä oli 24kpl v.2017. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten isyyden tunnustamiset vastaanotetaan pääsääntöisesti neuvolassa jo raskausaikana. Neuvolassa vastaanotettu isyyden tunnustaminen toimitetaan lastenvalvojalle isyyden selvittämisen loppuunsaattamiseksi. Laajempaa selvittämistä vaativissa tilanteissa lastenvalvoja hoitaa isyyden selvittämisen kokonaisuudessaan. Oikeudelle annetaan pyynnöstä olosuhdeselvityksiä lapsen ja vanhempien tilanteesta. Olosuhdeselvityksiä tehdään vuosittain pari kolme kappaletta. Adop-tioneuvonnan palvelut ostetaan tarvittaessa Pelastakaa Lapset ry:ltä.

Aikuissosiaalityössä vahvistetaan tuen tarpeessa olevien kuntalaisten voimavaroja ja tuetaan yksilöiden omaehtoista toimintaa ja selviytymistä. Taloudellisissa vaikeuksissa voidaan tukea talous- ja velkaneuvonnalla, sosiaalisella luotolla sekä täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella. Aikuissosiaalityössä tehdään tiivistä yhteistyötä työliikeyksikön kanssa. Palveluihin kuuluvat myös välitystilat, välivuokraus, kotouttava sosiaalityö ja sosiaalipäivystys. Erityisenä painopistealueena aikuissosiaalityössä ovat nuoret aikuiset, joiden haastavissa tilanteissa käynnistetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tiivis verkostoyhteistyö.

Sosiaalipäivystystä järjestetään ympärivuorokautisen kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi. Päivystys on toteutettava niin, että palveluun voi saada yhteyden ympäri vuorokauden ja kiireellisiä palveluja on saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina. Virka-aikana sosiaalipäivystys on järjestetty kaupungin omana toimintana siten että sosiaalipäivystyksellä on käytössä suora numero, johon vastaa päivystävä sosiaalityöntekijä. Virka-ajan ulkopuolisesta sosiaalipäivystyksen etupäivystyksestä vastaa Rovaniemen kaupunki. Tarvittaessa etupäivystyksestä otetaan yhteyttä takapäivystykseen. Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystyksen takapäivystys on järjestetty seudullisesti Kemijärven, Sallan, Savukosken ja Pelkosenniemen kesken.

Kemijärven kaupunki on mukana LAPE-hankkeessa ja hankkeen tiimoilta selvitetään mahdollisuuksia perhekeskuksen luomiseksi Itä-Lapin alueelle. Perhekeskustoimintamallissa nyt hajallaan olevat lapsiperheiden palvelut verkostoidaan toimivaksi ja yhteen sovitetuksi kokonaisuudeksi. Mukana on myös kolmannen sektorin palvelut.

2.6 Perheneuvola palvelut ja muut erityispalvelut

Perhe- ja mielenterveysklinikka Lapponia antaa perheneuvolan psykiatrisen sairaanhoidon, päihdehoidon avopalveluja ja erityistason perheneuvonnan palveluja. Perheneuvolassa tuetaan lapsiperheitä lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä sekä perheen vuorovaikutusongelmissa. Lisäksi yksikkö pyrkii vastaamaan alueen koulutus- ja työnohjaustarpeeseen.

Perheneuvola palvelut on tarkoitettu lapselle ja hänen vanhemmilleen/huoltajilleen sekä muille perheenjäsenille, kun on huolta lapsen/nuoren psyykkisestä kasvusta ja kehityksestä tai koko perheen ihmissuhteisiin liittyvistä asioista. Perheneuvolassa työskentelee psykologi, erityissosiaalityöntekijä ja puheterapeutti. Kahdella ensiksi mainitulla on myös puheterapeutin pätevyys. He tarjoavat asiantuntija-apua ja lapsen myönteistä kehitystä edistävää sosiaalista, psykologista ja lääketieteellistä tutkimusta, hoitoa ja terapiaa. Lisäksi erilaiset viranomaisien pyytämät asiantuntijalausekunnat ja verkostotyö ja konsultaatio kuuluvat työmuotoihin.

Yhteyttä voi ottaa myös jos perhe haluaa apua **kriisitilanteissa** tai jos perheenjäsenten välillä on ristiriitoja tai jos perheessä harkitaan eroa tai tarvitaan apua erosta selviytymiseen. Perheneuvolaan **ei tarvita lähetettä**, vaan asiakas voi itse ottaa yhteyttä hakiessaan apua. Perhe- ja mielenterveysklinikkan palvelut ovat **luottamuksellisia ja maksuttomia**.

Lapset puheeksi – keskustelu on yksi Toimiva lapsi & perhe työmenetelmistä. Menetelmä on käytössä perhe- ja mielenterveysklinikalla ja hyvinvointipalveluiden perhepalveluissa. Menetelmän käyttöä laajennetaan koskemaan varhaiskasvatusta, lasten neuvolaa ja perusopetusta. Edellä mainittujen tahojen työntekijöistä koottu kehittämistyöryhmä koordinoi menetelmän juurruttamista ja siihen liittyviä koulutuksia.

2.7 Järjestöjen, seurakuntien ja yksityisten palvelutuottajien lapsi- nuoriso- ja perhe-työ

SAURA-säätiön nuorten työpajajoiminta

Saura-säätiö sr. on kaupungin konserniin kuuluva säätiö. Lapin aluehallintovirasto avustaa säätiöllä tapahtuvaa alle 29-vuotiaiden nuorten työpajatoimintaa, joka toimii hyvinvointipalveluiden, koulutusjärjestelmän ja työelämän välimaastossa. Toiminnan piiriin kuuluvat koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jäävät nuoret esimerkiksi, jotka ovat päättäneet peruskoulun, mutta ovat vailla toisen asteen ammatillista koulutuspaikkaa tai ovat keskeyttäneet ammatillisen koulutuksen.

Nuoret ohjautuvat työpajatoimintaan pääsääntöisesti monialaisen verkoston kautta. Nuorten työpajatoiminnan keskeisenä tehtävänä on työ- ja koulutusvalmiuksien parantaminen. Työpajatoiminta on työvaltaista ja yhteisöllistä valmennusta, jolla tuetaan nuoren valmentautujan yksilöllistä kasvua, sosiaalista vahvistumista ja aktiivista osallisuutta sekä parannetaan yleisiä työ- ja työelämätaitoja. Palvelutoiminnassa hyödynnetään neuropsykiatrista valmennusotetta. Monialainen verkostoyhteistyö on toiminnan keskiössä. Valmennustyötä tehdään pitkäjänteisesti niin kauan kuin nuorella on ollut riittävät edellytykset siirtyä koulutukseen tai työhön. Kehittämisen painopisteinä ovat vaihtoehtoisten koulutusmallien rakentaminen yhteistyössä Lapin REDU-koulutuskeskuksen kanssa ja työhönvalmennuspalvelun mallintaminen.

Saura-säätiöllä nuoren osaaminen, vahvuudet, koulutus- ja työelämävalmiudet karotoitetaan ja laaditaan valmennussuunnitelma henkilökohtaisilla tavoitteilla. Nuoret saavat työpajalla tietoa siitä, miten ja missä he voivat vaikuttaa omiin asioihin. Palveluohjauksen lisäksi yksilövalmentaja toimii nuoren rinnalla kulkijana ja tukee nuorta hänen omien tavoitteiden saavuttamisessa.

Työpajatoiminta on opinnollistettua ja strukturoitua toimintaa. Toimintaan osallistuville nuorille annetaan osallistumis- tai osaamistodistus. Työpajoilla on eritaustaisia ja kaikenikäisiä henkilöitä, joten nuorten sosiaaliset taidot paranevat kun he voivat luoda kontakteja mahdollisimman moniin ja erilaisiin ihmisiin. Yhteistoiminta lisää myös yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Säätiön työpajatoimintajakson seuranta tapahtuu Valmennuksen arvioinnin tukijärjestelmän (VAT) kautta, joka sisältää; henkilö-, sopimus-, valmennusjaksotietojen ja kuntoutussuunnitelmien ylläpidot, työmaapäiväkirjan sekä WHO:n ICF luokitukseen perustuvan toimintakyvyn arvioinnin ja raportoinnin. Säätiö saa nuorten työpajatoiminnan vaikuttavuudesta tietoa Sovari – sosiaalisen vahvistumisen mittarin kautta. Sovari perustuu asiakkaiden itsearvioinnille pohjautuvaan anonyymiin nettikyselyyn ja vastaaminen tukee nuorten osallisuuden vahvistamista.

Lasten, nuorten ja perheiden tukitoiminta - Askel- projekti / Setlementti Tunturila

Setlementti Tunturila ry:n Askel-projekti on STEA:n Ak -avustuksen piirissä oleva lasten, nuorten ja lapsiperheiden parissa toimiva projekti. Askel tarjoaa matalan kynnyksen apua elämän eri tilanteissa; keskustelua, opastusta ja tukea perheille. Työmuotoina ovat perhekahvila – ja ryhmätoiminnot, perheretket ja tapahtumat. Toimintaa järjestetään tiiviissä yhteistyössä muiden alueella toimivien tahojen, kuten Kemijärven kaupungin perhesosiaalityön ja nuorisopalveluiden sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Pelastakaa Lapset ry:n kanssa. Projektissa työskentelee kaksi työntekijää.

MLL:n Kemijärven yhdistys

Mannerheimin lastensuojeluliiton Kemijärven yhdistyksen tavoitteena on toimialueellaan edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä tarjoamalla vertaistuen mahdollisuuksia ja virkistystoimintaa. Yhdistys on mukana perhekahvilatoiminnassa ja järjestää paikallisesti erilaisia retkiä, tapahtumia ja tempauksia. Yhdistys toimii vapaaehtoisvoimin.

Kemijärven Pelastakaa lapset ry

Kemijärven Pelastakaa lapset ry auttaa lapsia Eväitä Elämälle – ohjelman kautta. Ohjelma tukee syrjäytymisvaarassa olevien lasten koulunkäyntiä mm. avustamalla opiskelijoiden kirjahankinnoissa sekä harrastustuella myöntämällä tukea kohtuullisiin ja välttämättömiin harrastuskuluihin silloin, kun osallistuminen on perheen taloudellisen tilanteen vuoksi muutoin uhattuna. Yhdistys on mukana myös perhekahvilatoiminnassa Kemijärvellä. Yhdistys toimii vapaaehtoisvoimin.

Kemijärven Ev.lut.seurakunta

Seurakunta järjestää **päiväkerhotoimintaa** alle kouluikäisille lapsille keskustassa tähän toimintaan varatuissa toimitiloissa. Kerhot toimivat kahdesti viikossa. Pienille lapsille (3-4-vuotiaat) tarkoitettu ryhmä kestää kaksi tuntia ja isommille lapsille (4-6-vuotiaat) tarkoitettu ryhmän kesto on kolme tuntia. Perheille järjestetään kerran viikossa **perhekerho**, johon voivat äidit ja isät sekä muut perheen jäsenet tulla yhdessä pienten lasten kanssa.

Kerhojen osallistujamäärä vaihtelee kausittain. Päiväkerhoissa käy keskimäärin 5-8 lasta kerho kertaa kohden. Perhekerhon toiminnassa mukana on keskimäärin 4-6 perhettä (1-3 lasta /perhe). Isiä toivotaan mukaan toimintaan. Perhekerhon suosio on kasvussa ja sen toimintaa kehitetään perheiltä saadun palautteen perusteella.

Yhteenveto toiminnan ja palveluiden vahvuuksista ja haasteista

Taulukkoon on koottu asioita ja teemoja, jotka nousivat esille eri toimijoiden tuottamissa ryhmätöissä ja materiaaleissa:

<p>Vahvuudet/ myönteiset asiat</p> <p>Edulliset ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet Puhdas luonto ja hyvät ulkoilumahdollisuudet Hyvät kuraattoripalvelut Päivähoito toimii hyvin Hyvinvointipalveluiden (sosiaali- ja terveyspalvelut) sijoittaminen Lapponiaan Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on kehittynyt ja monipuolistunut Hankkeiden kautta on voitu kehittää ja kehitetään toimintoja Varhaiseen puuttumiseen on kiinnitetty huomiota Palveluissa on koulutettua ja ammattitaitoista henkilökuntaa Johtaminen</p>	<p>Heikkoudet</p> <p>Lapsiperheiden kotipalvelua liian vähän Koulupsykologipalvelua liian vähän Neuvolan perhetyö vähäistä Tukihenkilöiden ja tukiperheiden saanti vaikeaa Asiakaspalautteen ja toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen ei ole riittävää Nuorille suunnattujen päihdepalvelujen vähäisyys Yhteistyön todellisuus ja päällekkäinen työ Johtaminen</p>
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Kasvatus- ja perheneuvola sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut toimivat yhdessä paikassa Koulukuraattorien mahdollisuudet toimia yhdessä sosiaalityön kanssa mahdollistaa uusien työmenetelmien ja toimintatapojen rakentumisen Ryhmätyömenetelmien kehittäminen Työparityöskentely mahdollisuuksien kehittäminen moni ammatilliseen suuntaan Lastensuojelun sosiaalityön ja muiden toimijoiden yhteiset kotikäynnit</p>	<p>Uhat/ kriittisiä asioita</p> <p>Perheiden pahoinvoinnin lisääntyminen Koulutuksen jälkeinen työllistyminen Taloudellinen tiukkuus ja paineet vaikuttavat palveluiden ja resurssien vähentämiseen Resurssien riittävyys/ Sote-uudistus Hyvinvointipalvelualueella tiedetään ja tunnetaan huonosti toisten yksiköiden toimintaa Asiakkaiden osallisuus omassa asiassa? Yhteistyön- ja -toimintakulttuurien haasteet eri toimijoiden välillä</p>

3. LASTENSUOJELUN TARVE KUNNASSA

Kemijärvellä on vuonna 2017 lastensuojelun avohuollon asiakkaana ollut 60 lasta, joka on 5,5 prosenttia ikäryhmästä (0-20-vuotiaat) ja kodin ulkopuolelle on sijoitettu 17 lasta, joka 1,8 prosenttia ikäryhmästä (0-17-vuotiaat). Tilastojen mukaan Kemijärven lastensuojelun asiakasmäärät ovat Lapin tilastoissa keskiarvoja.

Lastensuojeluilmoituksia tuli v. 2017 kaiken kaikkiaan 146 kpl ja määrä nousi ensimmäisen kerran viiteen vuoteen. Ilmoitukset koskivat 87 eri lasta. Lastensuojeluilmoituksista on pidettävä rekisteriä. Ilmoitusten määrän kasvusta huolimatta lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä on noussut maltillisesti. Vastaavasti sosiaalihuollon asiakkuuksien määrä alle 18-vuotiaiden osalta on kasvanut. Ilmoituksista suurin osa tuli henkilöiltä, joilla on lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus. Lastensuojeluilmoituksia on tehty lapsista, joiden hoidon ja huolenpidon tarve, olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen ovat edellyttäneet lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lasten olosuhteita vaarantavia tekijöitä ovat tavallisimmin olleet vanhempien päihteiden käyttö, perheväkivalta, perheristiriidat, vanhempien jaksamattomuus ja lasten omaan käyttäytymiseen sekä päihteiden käyttöön liittyvät haasteet.

	2015	2016	2017
LASTENSUOJELUILMOITUKSET	79	71	146

Lastensuojeluilmoituksen tai yhteydenoton perusteella aloitetaan pääsääntöisesti palvelutarpeen arvio. Vuonna 2017 palvelutarpeen arviointeja tehtiin 66 kpl. Arvioinnit on tehty lakisääteisessä määräajassa (3 kuukautta) mutta arvioinnintien tekeminen on voinut resursseja varsinaiselta lastensuojelun sosiaalityöltä. Palvelutarpeen arviointi tehdään kunkin tapauksen edellyttämässä laajuudessa mutta jokaisessa arvioinnissa tavataan lapsi henkilökohtaisesti. Mikäli arvioinnissa todetaan tarvetta lastensuojelun tukitoimille, niin lapselle aloitetaan lastensuojelun asiakkuus.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimista sovitaan asiakassuunnitelmassa ja lapsen asiasta vastaava sosiaalityöntekijä tekee tukitoimista päätökset. Tyypillisimmät avohuollon tukitoimet ovat sosiaalityöntekijän neuvonta ja ohjaus, perhetyö ja taloudellinen tuki. Taloudellista tukea on myönnetty muun muassa lasten ja nuorten koulunkäyntiin tai ammatin hankintaan, työhön sijoittumiseen, harrastuksiin ja läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen. Muita avohuollossa käytettyjä tukimuotoja ovat olleet hoito- ja terapiapalvelut, loma- ja virkistystoiminta, tukihenkilöt ja tukiperheet, ensi- ja turvakoti, avohuollon sijoitukset perhe- tai laitoshoitoon, pysäytysjaksot ja lastensuojelun perhetyö. Avohuollon palveluita ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta lähinnä Rovaniemeltä, koska paikkakunnalla palveluntuottajia ei juuri ole.

Sijaishuolto on järjestetty joko perhehoitona tai perhekotisijoituksena. Huostaanotettuna oli vuonna 2017 seitsemän lasta ja kymmenen lasta oli sijoitettuna avohuollon tukitoimena. Kiireellisiä sijoituksia tehtiin v.2017 kaksi. Sijoitusten syynä on ollut muun muassa puutteet lapsen perushoidossa, koulunkäyntivaikeudet ja käytöshäiriöt. Huostaanotetuille lapsille on laadittu asiakassuunnitelmat ja lapsia pyritään tapamaan henkilökohtaisesti säännöllisesti. Tapaamisia ei pystytty aina järjestämään riittävän usein.

Sijaishuollon päätyttyä lapsi/nuori siirtyy jälkihuollon asiakkaaksi. Jälkihuollon asiakkaat ovat pääasiassa aikuistuvia nuoria ja jälkihuollon avulla tuetaan heidän itsenäistymistään. Jälkihuollossa oli vuonna 2017 viisi nuorta. Jälkihuollossa olevien määrä on laskenut viime vuosina johtuen sijoitusten määrän laskusta. Jälkihuollon tukitoimena

on järjestetty asunto, tuettu kodin hankinnoissa ja opiskelussa. Ostopalveluina on hankittu ohjausta arkeen ja elämänhallintaan.

Kemijärvelle on nimetty moniammatillinen lastensuojelun asiantuntijaryhmä, joka avustaa tarvittaessa sosiaalityöntekijöitä lastensuojelun toteuttamisessa. Asiantuntijaryhmä kutsutaan kokoon tarvittaessa ja viime vuosina kokoontumisia ei ole ollut. Lastensuojelussa sosiaalityöntekijät voivat tarvittaessa konsultoida lakimiestä.

4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI PALVELUIDEN KESKEISET PAINOPISTEET

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin strategisessa tulevaisuuden suunnittelussa, yhteiset keskustelut viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja toimijatahojen kesken on keskeistä. Erityisen merkittävää on myös kuntalaisten kuuleminen palveluiden toimimisesta. Tässä keskustelussa lähtökohtana tulee olla tasavertaisuuden periaate ja lastensuojelulain keskeiset tavoitteet:

- Ennaltaehkäisevä lastensuojelu
- Varhainen tuki
- Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

Eri toimijoiden materiaaleissa nousi esille toimenpide-ehdotuksia, joista osa ei vaadi lisäresursseja, osa vaatii. Toimijoiden tarpeisiin vaikuttavat myös elinkeinoelämän mahdolliset myönteiset suunnitelmat. Jos ne toteutuvat ja lapsiperheitä muuttaa paikakunnalle, vaikuttaa se tila- ja henkilöstötarpeisiin. Haasteena tulee olemaan ammattitaitoisen ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saaminen palveluihin.

Neuvolan, kouluterveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen työntekijät ovat avainasemassa ennaltaehkäisevässä lastensuojelutyössä, sillä niiden kautta tavoitetaan lähes kaikki lapset, nuoret ja heidän perheensä. Tavoitteena on lasten ja nuorten sekä perheiden psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin parantaminen, varsinkin erityistä tukea tarvitsevilla perheillä. Siksi onkin tärkeää vahvistaa, että vanhemmat saavat riittävästi tukea lasten kasvattamisessa ja hoitamisessa. Jokaisen lapsen suotuisaan kehitykseen kuuluvat läheiset ihmissuhteet, yhteenkuuluvuuden tunne, pysyvyys, ennustettavuus, vastuullisuus ja turvallisuus.

Neuvolan työhön mukaan toivotaan perhetyöntekijää, koska selkeästi on nähtävillä perheiden tarve konkreettiseen pitkäkestoiseen ja kotona tapahtuvaan tukeen ja ohjaukseen arjen pulmissa. Tällä hetkellä lapsiperheille annetaan tilapäistä kotihoitoapua äkillisiin hoidon tarpeisiin. Tämän toiminnan kehittäminen ja lisääminen on tärkeää. Kyseinen toiminta on täyspainoista lastensuojelullista ennaltaehkäisevää toimintaa.

Varhaiskasvatuksessa päivähoidon tarve on kasvanut. Perheiden tarpeet päivähoitoon muuttuvat muun muassa työllisyyden tai opiskelun johdosta. Mikäli varhaiskasvatuspalveluissa ja esiopetuksessa olevien lasten määrä säilyy ennallaan tulevina vuosina, palveluissa tarvitaan jo toiminnassa olevat päiväkodit. Tarpeen kysynnän muutoksiin on Kemijärven varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksessä toimenpide-ehdotukset.

Perusopetuksessa kodin ja koulun välistä yhteistyötä on toteutettu monessa muodossa. Wilman välityksellä, vanhempainvartit ja vanhempainillat ovat kiinteä osa koulun arkea. Kouluilla toimii myös vanhempainneuvosto, joka osallistuu koulun toiminnan suunnitteluun. Oppilashuoltoryhmä toimii 1.8.2014 voimaan tulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan. Lain mukaan ryhmä käsittelee koulun yhteisöllisiä asioita. Yksittäisen oppilaan asioissa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä tarpeen mukaan. Kuraattori ja terveydenhoito palveluja on riittävästi, mutta psykologi palveluita on saatavilla liian vähän.

Koululta ja muilta toimijoilta saadun palautteen perusteella oppilaiden tuen tarve on kasvussa. Kasvu näkyy koululta otetuissa yhteydenotoissa lastensuojeluun ja perheneuvolaan. Koulujen henkilöstöressurssien tarkasteluun ja koulun sekä muiden toimijoiden välisten uusien tukitoimien kehittämiseen on tarvetta. Viimeksi mainitusta esimerkkinä voisi nostaa etsivän nuorisotyön työskentelyn yläkoulun tukena.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja on riittävästi ja niihin ei ole pääsääntöisesti jonoja. Ryhmäkoot ovat pienet ja hintataso palveluihin on kohtuullinen. Muita kunnallisia palveluita, jotka tukevat lapsiperheitä, ovat Lapponian tiloihin rakennettu hyvinvointikeskus ja perheille suunnattu kotiapu. Vanhemmuuden tukemisen kehittäminen kasvatusyössä on noussut esille monelta taholta. Yhteistyö järjestöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on tärkeää.

Perhesosiaalityö

Henkilöstön määrään ja tehtävärakenteeseen vaikuttavat nykyisen lastensuojelulain ja vuoden 2016 aikana käyttöön otettu sosiaalihuoltolaki. Perhepalveluissa tarvitaan vähintään nykyiset työntekijäresurssit. Pätevän henkilöstön pysyvyys ja saatavuus lastensuojelun sosiaalityössä on turvattava. Henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus osallistua omaa ammattitaitoaan ylläpitäviin koulutuksiin. Lastensuojelun työntekijöiden tukena tulee olla moni ammatillinen verkosto ja työnohjaus sekä konsultaatiomahdollisuus.

Perhetyön kehittämisen osalta on tärkeää rakentaa luontevat yhteistyöverkostot asiakastyön tueksi. Erilaisia ryhmämuotoisia toimintatapoja ollaan kehittämässä, niistä esimerkkinä on ADHD lapsen vanhemmille vertaistukea antava ryhmätoiminta. Suunnitelmissa on kehittää perhetyöntekijän osallistuminen neuvolan antamaan perhevalmennukseen.

Painopiste tulee olla ennaltaehkäisevässä lastensuojelutyössä, sen toteuttamiseen tarvitaan meidän kaikkien panosta. Konkreettisen, sisällöllisen toiminnan ja sen kehittämisen lisäksi avainasemassa on kiinnittää huomio yksiköiden rakenteelliseen ja viestintälliseen toimintakulttuuriin sekä sen kehittämiseen.

Lasten ja nuorten palvelujen tarvetta seurataan ja kehitetään yhteistyössä kunnan toimijoiden, muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lastensuojelutyöstä tiedotetaan yhteistyökumppaneille. Tiedottamisen lisäksi tavoitteena on lastensuojelun ja lapsiperheiden kanssa työskentelevien yhteistyömuotojen monipuolistaminen uuden sosiaalihuoltolain viitoittamalla tavalla.

Toimenpiteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi

Taulukkoon on koottu keskeisempiä toimenpiteitä, joihin tulee kiinnittää huomiota ja kohdentaa voimavaroja:

	TAVOITE	TOIMINTA JA MENETELMÄ (t)	VASTUUTAHO
YLEISET			
1.	Lasten, nuorten ja perheiden kuulemis- ja vaikuttamismahdollisuudet palvelujen ja rakenteiden tuottamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä	Kartoitetaan olemassa olevat palaute ja kuulemisjärjestelmät eri palvelualueilla. Oppilaskunta-, nuorisovaltuusto ja vanhempainyhdistystoiminnan kehittäminen, World-Cafe tapahtumat, kansalaisraadit	Palvelualueiden vastuuhenkilöt
2.	Vanhemmuuden tukeminen	Tiedon lisääminen lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvästä vanhemmuudesta Perheiden ohjaus ja tuki Oppilaiden kerhotoiminnan lisääminen Kolmannen sektorin järjestämä toiminta ja yhteistyön kehittäminen	Palvelualueiden vastuuhenkilöt
3.	Työntekijöiden osaamisen ja työssä jaksamisen kehittäminen	Kartoitetaan henkilöstön nykyiset osaamisalat ja kiinnostuksen kohteet ja tehdään suunnitelma osaamisen ja työnjaon kehittämiseksi Arvioidaan työmäärää ja työntekijöiden jaksamista säännöllisesti Riittävät ja tarpeenmukaiset resurssit Yksiköiden uudet yhteiset toimintamallit	Kaupungin johto Palvelualueiden esimiehet
PERUSPALVELUT			
4.	Lapsiperheiden kotipalvelun kehittäminen ja lisääminen	Kartoitetaan tarve ja määritellään resurssi	Hyvinvointipalveluiden johto ja vastuuhenkilöt
5.	Lapset puheeksi- toimintamallin käyttöön- otto ja koulutus	Mallin koulutukset ja juurruttaminen	Hyvinvointipalvelut/ Perhepalvelut
6.	Ylläpidetään ja kehitetään vapaa-aikapalveluja perheiden, lasten ja nuorten toiveiden ja tarpeiden mukaisesti	Huomioitava liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja kirjastopalvelukokonaisuudet. Kansalaisopiston toiminnan kehittäminen Nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen	Hyvinvointipalvelut/ Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut
7.	Edistetään päihteetöntä ja liikunnallista elämäntapaa Kiusaamista, rasismia ja syrjintää kohtaan nollatoleranssi	Arvioidaan nykytilaa Laaditaan yhteistyössä eri toimijoiden ja nuorten kanssa toimintamalli kiusaamisen ym. ehkäisyyn Mediakasvatus Tuetaan monikulttuurisuutta ja syrjintää vähentäviä toimintoja	Palvelualueiden vastuuhenkilöt Järjestöt "Koko kylä kasvattaa"-ajatusmalli Srkt
LAPSI- JA PERHEKOHTAINEN LASTENSUOJELU			
8.	Kehitetään lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen tarjontaa	Lapsiperheiden sosiaalityön vakiinnuttaminen ja palvelutarpeen kehittäminen entistä monialaisemmaksi	Hyvinvointipalvelut/ esimiehet
9.	Varmistetaan lakien ja suositusten mukaisuus palvelujen saatavuudessa	Seurataan työntekijä/asiakasmitoitusta nuoriso-, oppilashuolto-, lastensuojelun sosiaali- ja perhetyössä	Hyvinvointipalvelut/ johtoryhmä
10.	Toimiva palveluohjaus rakenne	Osallistuminen Posken Perhekeskustoimintamalli-hankkeeseen Kehittää palveluohjausta organisaation sisäisten yhteistyökumppaneiden	Hyvinvointipalvelut/perhepalvelut/johtava sosiaalityöntekijä

		kanssa	
LASTEN HUOMIOIMINEN AIKUISTEN PALVELUISSA			
11.	Kaikissa aikuisten palveluissa huomioidaan järjestelmällisesti perheen alaikäisten lasten tilanne	Kartoitetaan nykytilanne lasten huomioimisessa aikuisten palvelussa (sosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspalvelut, somaattiset sairaudet jne.) Laaditaan toimintaohjeistus lasten huomioimiseksi	Hyvinvointipalvelut
12.	Lisätään ja kehitetään poliisin, terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja lastensuojelun yhteistyötä lähi- ja perhesuhdeväkivaltatilanteissa	Laaditaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa toimintaohje kotihälytys- tai ensiaputilanteisiin, joissa kotona on alle 18-vuotiaita tai kyseessä on pienten lasten (0-6 v) vanhempi tai huoltaja. Seurataan em. tapausten määriä ja lasten turvallisuutta perheissä	Hyvinvointipalvelut

5. SUUNNITELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Aineiston saaminen vaati jonkun verran prosessointia. Suunnitelman sisällöstä on annettu lainsäädännön tasolla tavoitteet, jotka sihteerin pyrki parhaansa mukaan tuomaan esille, mutta "tietynlainen" suunnitelmienteko- ja projektiähyky oli prosessin aikana nähtävissä. Kukin taho oli mukana ja tuotti materiaalia omalla tavallaan. Työskentelyn tuloksena saatiin kuitenkin näkyväksi toimivat asiat ja ne puutteet palvelutoiminnassa joihin on keskityttävä tulevaisuudessa.

Suunnitelmatyöskentelyyn on tuonut oman leimansa kaupungin niukka taloudellinen tilanne, velvoitteet sopeutua niukkeneviin resursseihin ja silti tuottaa hyviä palveluita kaupungin asukkaille. Monella taholla pohdiskeltiin yhtälöä tuottaa ja kehittää palveluja ilman uusia resursseja. Miten väestörakenne ja yhteistyön kehittäminen vaikuttavat asiaan. Johtopäätöksenä voi sanoa, että nykyisissä toimintatavoissa, yhteistyökäytännöissä ja palvelurakenteessa on mahdollisuutta muutokseen ilman lisäresursseja. Työntekijöiden lisääminen ei ole tae, että toimintatavat muuttuvat. Muutokseen tarvitaan aina vahvaa johtamista ja yhteistä näkemystä tulevast.

Lasten ja nuorten hyvinvointi perustuu kaikkien toimijoiden yhteiseen työhön hyvinvoinnin edistämiseksi. Edellä kirjattuihin painopisteisiin kohdennetut menetelmät ja tavoitteet on otettava huomioon kunnan talousarviossa omana kohtana. Osa tavoitteista nostetaan vuosittain esiin kunnan talousarviossa laadittaessa ja resursseja määriteltäessä.

Lastensuojelusuunnitelma käsitellään hyvinvointilautakunnassa. Lautakuntakäsittelyn jälkeen suunnitelma menee kaupunginhallituksen ja – valtuuston käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi. **Lakisääteinen Kemijärven kaupungin moniammatillinen nuorten hyvinvoinnin edistämisen työryhmä (HYVE)** toimii suunnitelman yhteistyöfoorumina ja pysyvänä seurantaryhmänä. Eri toimijoiden edustajat kokoavat ja antavat tietoa ryhmälle kesken suunnitelmakauden tulevista tarpeista ja muutoksista. Työryhmän tehtävänä on myös suunnitelman arviointi, päivittäminen ja huolehtia kuntalaisten osallisuudesta suunnitelman toteutukseen ja seurantaan.

Työryhmä tuottaa lautakunnalle tilannetietoa suunnitelman toteutumisesta tai toteuttamatta jääneistä tavoitteista. Ne otetaan huomioon talousarviokäsittelyssä ja toimintasuunnitelmassa. Vuosittain tarkastellaan lastensuojelun toteuttamiseksi tarvittavien toimien ja resurssien riittävyyttä.

Tavoitteena on, että suunnitelma liitetään osaksi kaupungin sähköistä, laajaa hyvinvointikertomusta. Tämä voisi tapahtua mahdollisen sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen yhteydessä.